

ПІДСУМКОВА СЕМЕСТРОВА РОБОТА

7 клас, І семестр

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Картка роботи

Галузь	Мовно-літературна (МОВ)
Тип роботи	Підсумкова
Клас	7
Семестр	І
Період проведення	грудень
Час	90 хв
Кількість завдань	19
Стандарт	Державний стандарт базової середньої освіти, 2020
Групи результатів	<p>[МОВ1] Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях</p> <p>[МОВ 2] Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду</p> <p>[МОВ 3] Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами у цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови</p> <p>[МОВ 4] Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу</p>
Предмет / курс	Українська мова, українська література

Модельна програма	Модельна навчальна програма «Українська мова. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Заболотний О. В., Заболотний В. В., Лавринчук В. П., Плівачук К. В., Попова Т. Д.); Модельна навчальна програма «Українська література. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Яценко Т. О., Пахаренко В. І., Слижук О. А., Тригуб І. А.)»
Деталізація теми	Українська мова: “Вступ”, “Повторення та узагальнення вивченого”, “Морфологія. Орфографія”(“Дієслово”). Українська література: “Вступ”, “Пісенна лірика”, “Історичне минуле України”, “Ми – українці”.

Використання роботи

Підсумкову роботу доцільно використовувати як цілісний інструмент у **7 класі** (орієнтовно **грудень**).

Робота виконується в **паперовому форматі**. Завдання передбачають надання відповіді шляхом вибору однієї правильної відповіді, а на деякі завдання необхідно надавати письмову коротку або розгорнуту відповідь.

Можливо створення в одному із цифрових середовищ для проведення оцінювань електронної версії роботи.

Зміст роботи

Завдання роботи відповідають **Державному стандарту базової середньої освіти 2020 року** (ДСБСО-2020) й охоплюють найважливіші змістові теми, вивчені в I семестрі 7 класу. У документі “Оцінювання” кожне завдання схарактеризоване за орієнтирами для оцінювання на кінець предметного циклу навчання [9 МОВ].

Загалом робота дає змогу оцінити рівень сформованості знань, навичок, умінь і ставлень, що передбачені для оцінювання такими орієнтирами ДСБСО-2020:

ГР1

- *вирізняє невербальні засоби, які сприяють розумінню не вираженого вербально змісту повідомлення [9 МОВ 1.1.3-1]*
- *знаходить потрібну інформацію, відому або нову, в одному чи кількох джерелах (зокрема художніх текстах, медіатекстах) і використовує її відповідно до самостійно визначених цілей [9 МОВ 1.3.1-1]*

- визначає зв'язок між фрагментами частково неповної інформації, здобутої з одного чи кількох різних джерел, для формування цілісного уявлення [9 МОВ 1.4.2-1]
- виокремлює істотні особливості, що сприяють або заважають ефективній комунікації в різних ситуаціях спілкування [9 МОВ 1.5.2-1]
- логічно і послідовно презентує в доцільній жанровій формі власні погляди, ідеї, переконання, підкріплюючи їх аргументами та наводячи доречні приклади із власного або суспільно-історичного досвіду [9 МОВ 1.6.1-1]
- [9 МОВ 1.6.1-3]
- добирає і використовує необхідні вербальні та невербальні засоби для ефективної комунікації з урахуванням ситуації спілкування та комунікативних намірів, соціального і культурного контексту [9 МОВ 1.7.1-1]
- коментує особливості вираження емоційного стану в різних культурах на основі аналізу почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) для розвитку власного емоційного інтелекту [9 МОВ 1.8.4-1]

ГР2

- співвідносить зміст сприйнятого тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) з історичним і соціокультурним контекстом, світоглядною позицією автора [9 МОВ 2.1.3-1]
- характеризує взаємозв'язок між темою, мікротемами та основною думкою тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) [9 МОВ 2.2.3-1]
- поєднує подану в різні способи інформацію з кількох текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів), гіпертекстів у цифровому середовищі [9 МОВ 2.2.5-1]
- формулює логічні та послідовні висновки на основі аналізу структурно-змістової єдності та інтерпретації кількох прочитаних текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) [9 МОВ 2.2.7-1]
- характеризує поведінку та причини виникнення емоційного стану літературних персонажів, коментує їх вчинки та висловлювання [9 МОВ 2.3.1-1]
- проєціює емоційно-чуттєвий досвід персонажів текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) на власну поведінку, переконання, ставлення та цінності [9 МОВ 2.3.1-2]
- робить аргументовані висновки про наявність у тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті) ознак маніпулятивного впливу, доречно цитуючи відповідні фрагменти [9 МОВ 2.4.2-2]
- творчо опрацьовує прочитаний текст (зокрема художній текст, медіатекст), передає його в іншому культурно-історичному контексті [9 МОВ 2.7.1-1]
- на основі прочитаного створює власний або колективний медійний продукт [9 МОВ 2.7.2-1]

ГР3

- *записує власне або чуже мовлення, використовуючи у разі потреби відповідні прийоми оптимізації викладу думок (різні графічні прийоми, скорочення, виділення тощо) та засоби мовної виразності [9 МОВ 3.1.1-1]*
- *зіставляє власну думку, зафіксовану в письмовій формі, із думкою інших осіб [9 МОВ 3.1.2-2]*
- *складає та оформлює власні тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) різних типів, стилів і жанрів відповідно до усталених словотвірних, лексичних, орфографічних, граматичних, пунктуаційних і стилістичних норм [9 МОВ 3.1.4-1]*
- *створює самостійно тексти (зокрема художні тексти, медіатексти), використовує різні форми їх презентації для досягнення відповідної комунікативної мети [9 МОВ 3.1.5-1]*
- *добирає виражальні мовні засоби, виявляючи творчу індивідуальність [9 МОВ 3.1.5-2]*
- *створює у цифровому середовищі повідомлення/ медіатексти різних жанрів (дописи, коментарі, статті, замітки тощо) із застосуванням гіпертекстових посилань для обговорення особистих і соціально важливих проблем, зокрема популяризації читання [9 МОВ 3.2.1-1]*
- *ідентифікує різні види помилок на рівні змісту, структури та мовного оформлення, виправляє та обґрунтовує зроблені виправлення з урахуванням засвоєних мовних норм [9 МОВ 3.3.1-1]*

ГР4

- *визначає та характеризує системні міжрівневі взаємозв'язки між мовними одиницями різних рівнів, типові закономірності їх функціонування на основі узагальнення власних спостережень за мовою і мовленням, зокрема на прикладі літературних творів [9 МОВ 4.1.1-1]*
- *аналізує окремі мовні явища в усному мовленні, текстах (зокрема художніх текстах, медіатекстах) і робить висновки щодо функціонування та доцільності використання певних мовних одиниць [9 МОВ 4.1.2-1]*
- *творчо використовує мовні засоби, обираючи із запропонованих варіантів нестандартні рішення, виявляючи художньо-образне, асоціативне мислення [9 МОВ 4.2.1-1]*
- *взаємодіє з іншими особами, використовуючи твори мистецтва для створення власних текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) [9 МОВ 4.2.3-1]*

Робота специфікована за модельними навчальними програмами «Українська мова. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Заболотний О. В., Заболотний В. В., Лавринчук В. П., Плівачук К. В., Попова Т. Д.) та «Українська література. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Яценко Т. О., Пахаренко В. І., Слижук О. А., Тригуб І. А.).

Утім, завдання, запропоновані в роботі, після необхідного корегування можуть бути використані для оцінювання рівня сформованості знань, умінь, ставлень здобувачів освіти, які навчалися за будь-якою модельною навчальною програмою **мовно-літературної освітньої галузі** для предметів “Українська мова”, “Українська література” й інтегрованого мовно-літературного курсу.

УВАГА!

У разі, якщо певне завдання роботи виходить за межі програмового матеріалу, який опрацювали учні / учениці, це завдання доцільно замінити іншим — ідентичним за всіма характеристиками, крім змістового. Важливість розроблення саме ідентичного завдання забезпечить збереження цілісності роботи як інструменту оцінювання.

Для розроблення ідентичного завдання варто скористатися документом “Task_description”, де наведено всі параметри завдання, яке потребує заміни. Цей опис можна також використати для створення ідентичних варіантів блоків або всієї роботи загалом

Структура роботи

Робота складається із чотирьох частин — А, В, С та D. Частина А містить **4 завдання**, частина В — **8 завдань**, частина С — **3 завдання** і частина D — **3 завдання**. Деякі завдання передбачають надання відповіді шляхом вибору однієї правильної відповіді, а на деякі — необхідно надавати письмову коротку або розгорнуту відповідь або відповідь у вигляді звукового повідомлення, записаного з використанням цифрового пристрою (смартфона, планшета, комп’ютера тощо). Інструкції щодо виконання тих чи тих завдань подано на початку кожної частини.

Частини — це високорівневі структурні елементи, що стосуються одного стимулу.

Завдання — це структурні елементи частин, що різняться за типом, видом, різновидом, когнітивною й статистичною складністю, стосунком до стимулу.

Стимул — це матеріал, який необхідно опрацювати в певний спосіб, щоб далі виконати завдання, які його стосуються.

Усі завдання в пропонованій роботі стосуються **стимульних матеріалів (текстів і медіатекстів)**, які учень / учениця має брати до уваги для належного виконання завдання.

У роботі запропоновано **завдання кількох типів і різновидів** (див. таблицю), що допомагає оцінити як знання учнівства, так і складніші вміння, зокрема й практичні навички роботи в цифровому середовищі.

Різновиди завдань у роботі

Тип	Різовид	№ завдання
Закрите завдання (Selected-response)	Завдання з вибором однієї правильної відповіді (1х4)	1–3, 5–11
Відкрите завдання (Constructed response)	Завдання на введення одно- або кількареченнєвої відповіді (пояснення, обґрунтування тощо)	4, 12, 16-17
Виконавче завдання (Performance Tasks)	Завдання на вербальну репрезентацію (створення інтерв'ю, усних повідомлень, записаних за допомогою цифрових пристроїв)	13–15
	Завдання на прояв творчості / креативності (створення допису в інстаграмі)	18

Час на виконання роботи

На виконання всіх завдань відведено 90 хв. Розподіл часу між частинами роботи визначає вчитель / учителька.

Визначений час включає як безпосереднє виконання завдань, так і ознайомлення з інструкціями.

Особливості організації оцінювання

Виконання завдань, що передбачають вибір відповіді або надання письмової відповіді (**частин А, В та С**), не викликати в учнівства труднощів, адже відповідні формати йому добре відомі. Крім того, до таких завдань у роботі є чіткі вказівки щодо виконання.

На противагу цьому, учнівство може зіткнутися з труднощами під час виконання завдань **частини С**. У цій частині завдання 13–15 передбачають записування учнями й ученицями власного усного мовлення з використанням цифрових пристроїв (смартфона, планшета, комп'ютера тощо). Для створення належних умов доцільно перед початком роботи обговорити з учнівством формат виконання відповідних завдань.

Можливі такі два варіанти.

1. Запропонувати учням / ученицям виконувати завдання частини С на другому уроці (другі 45 хвилин з 90), після того, як вони виконають усі завдання частин А, В та D. Для цього варто домовитися про час, який буде відведено на виконання трьох завдань частини С. Крім того, також треба буде визначитися, як учні й учениці будуть записувати свої відповіді так, щоб якість запису була високою (щоб забезпечити належну перевірку цих відповідей).
2. Запропонувати учням / ученицям виконати завдання частини С після уроків (удома), однак домовитися про максимально допустимий час, який вони можуть витрати на виконання завдань 13–15, а також про спосіб надсилання записів на перевірку. У разі прийняття рішення про такий формат важливо обговорити з учнівством принципи доброчесності.

За обох варіантів критично важливо зорієнтувати учнів / учениць щодо того, як вони будуть надсилати свої відповіді на перевірку. Оскільки в цьому випадку йдеться про те, що кожен учень / кожна учениця створить щонайменше по три звукові файли, оптимальним буде варіант, коли учні / учениці називатимуть свої файли за номером завдання із зазначенням свого прізвища (напр.: “Завдання 13_Петренко”) і надсилатимуть свої файли за визначеною адресою (напр., у груповий чат чи спеціально створений для цього чат; на визначену електронну пошту) або прикріплятимуть їх на онлайнівій дошці, в електронному журналі тощо. У кожному разі варто ці питання заздалегідь продумати й поінформувати про це учнівство.

Перевірка відповідей і нарахування балів

Загальні підходи й докладна характеристика процедури перевірки відповідей на кожне завдання і виставлення підсумкової оцінки в шкалі 1 – 12 визначені в документі “Оцінювання”.

Важливо! За виконання одного завдання учень / учениця може отримати бали за однією або кількома групами результатів. Це дещо ускладнює проведення процедури перевірки й оцінювання, оскільки передбачає постійний контроль щодо нарахування балів за виконання конкретних елементів завдання.

Процедура перевірки залежатиме від моделі проведення оцінювання. У разі виконання учнівством завдань на папері (крім тих, які необхідно виконати з використанням цифрових пристроїв) варто скористатися бланками, запропонованими в документі “Оцінювання”.

У разі проведення оцінювання на комп’ютерній основі доцільно використати зібрані системою дані щодо закритих завдань, а вручну перевірити лише завдання, які передбачають оцінювання за відповідними схемами, наведеними в документі “Оцінювання”.

Після перевірки відповідей учень / учениця отримує набрані ним / нею бали за відповідну групу результатів. Для визначення підсумкової оцінки за кожною групою результатів можна скористатися зведеним індивідуальним бланком (див. нижче), який також наведено в документі “Оцінювання”.

Зведений бланк за групами результатів

Група результатів	Завдання (за одне завдання учень / учениця може отримати бали за різні ГР)	Максимальний “сирий” бал	Отриманий учнем / ученицею “сирий” бал	Бал у шкалі 1 – 12
ГР1	13, 14, 15, 16, 18	22		
ГР2	1, 2, 3, 4, 13, 14, 15, 16, 17, 18	27		
ГР3	4, 12, 16, 17, 18	12		
ГР4	4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 18	21		

Структура роботи

Діагностична робота складається з двох субтестів, А та В.

Субтест А складається з блоків I – II та містить **12 завдань** різних типів.

Субтест В містить **7 завдань** різних типів, поділених на блоки I – II.

Для забезпечення якісного виконання розгорнутих завдань (Субтест В) необхідно надати учням достатньо часу на планування, аргументацію та продукування тексту / відео, а не лише на швидке письмо.

Блок / Тип завдань	Кількість завдань	Середній час на завдання	Сумарний час
Частини А та В	12	2-3 хв	30 хв
(Закриті тести, коротка відповідь, аналіз мовних явищ)			
Частина С	4	5-7 хв	25 хв
(Завдання на інтерпретацію, порівняльний аналіз, редагування, наприклад, завдання 2.3, 4.3, 4.4)			

Частина D	3	10-15 хв	35 хв
Завдання 13: планування, узгодження ролей, запис.		15 хв	
Завдання 16 : аналіз, письмо, добір прикладів.		10 хв	
Завдання 17: аналіз, переформулювання.		10 хв	
ВСЬОГО ЧАСУ:	19	—	90 хв

Орієнтовний час на перевірку вчителем

Тип Завдання	Оцінка часу перевірки на 1 учня	Обґрунтування
Субтест А (12 завдань)	~1 хв	Швидка перевірка за ключами.
Завдання 16, 17, 19 (Короткий письмовий аналіз, 4–7 балів)	3-5 хв на завдання	Потрібне подвійне оцінювання: Зміст (ГР2) + Структура (ГР3) + Грамотність (ГР4). Необхідно постійно звірятися з рубрикою.
Завдання 13 (Інтерв'ю) та 15 (Відеозвернення) (Усні / Відеозаписи)	6-8 хв на завдання	Вимагає прослуховування / перегляду 2-3 рази (один раз — зміст ГР2/ГР3, другий — норми ГР1/ГР4). <i>Оцінюється кожен із двох учасників окремо.</i>
ЗАГАЛЬНИЙ ЧАС ПЕРЕВІРКИ	~25–35 хв на одного учня	Перевірка рубриками замінює швидку відповідь "правильно / неправильно".

Субтести — це високорівневі структурні елементи, що стосуються одного стимулу, що містить опис ситуації та необхідні довідникові дані.

Блоки — це структурні елементи, що можуть складатися з одного або більшої кількості завдань з огляду на специфіку їх. До кожного такого блоку наведено інструкцію щодо виконання завдань.

Завдання — це структурні елементи блоків, що різняться за типом, видом, різновидом, когнітивною й статистичною складністю, стосунком до стимулу.

Стимул — це матеріал, який необхідно опрацювати в певний спосіб, щоб далі виконати завдання, які його стосуються. Стимул може передбачати виконання навіть одного завдання.

У роботі лише окремі завдання стосуються **стимульних матеріалів**, які учень / учениця мають брати до уваги для належного виконання завдання. Однак загалом усю роботу поєднує наскрізна практична ідея, про яку учнів / учениць попереджають на початку, описуючи її як ситуацію:

Ситуація

До вашого класу з нового навчального року мають прийти нові учні. Для їх адаптування у вашій школі в новому закладі освіти необхідно підготувати поради. Для реалізації цього завдання вам необхідно виконати низку завдань.

У роботі запропоновано **завдання кількох типів і різновидів** (див. таблицю), що допомагає оцінити як знання учнівства, так і складніші складні вміння, зокрема й практичні навички роботи в цифровому середовищі.

Різновиди завдань у роботі

Тип	Різновид	№ завдання
Закрите завдання (Selected-response)	Завдання з вибором однієї правильної відповіді	1–3, 5–11
Відкрите завдання (constructed response)	Завдання з розгорнутою короткою відповіддю	4, 12–19

Час на виконання роботи

На виконання всіх завдань відведено **90 хв.**

Визначений час включає як безпосереднє виконання завдань, так і ознайомлення з інструкціями.

Перевірка відповідей і нарахування балів

Загальні підходи й докладна характеристика процедури перевірки відповідей на кожне завдання і виставлення підсумкової оцінки в шкалі 1 – 12 визначені в документі “Оцінювання роботи”.

Важливо! За виконання одного завдання учень / учениця може отримати бали за однією або кількома групами результатів. Це дещо ускладнює проведення процедури перевірки й оцінювання, оскільки передбачає постійний контроль щодо нарахування балів за виконання конкретних елементів завдання.

Процедура перевірки залежатиме від моделі проведення оцінювання.

У разі виконання учнівством завдань **на папері** (крім тих, які необхідно виконати з реальним обладнанням) варто скористатися бланками, запропонованими в документі “Оцінювання роботи”.

У разі проведення оцінювання на комп’ютерній основі доцільно використати зібрані системою дані щодо закритих завдань, а вручну перевірити лише завдання, які передбачають оцінювання за рубриками або чеклістами.

Після перевірки відповідей учня / учениці набрані ним / нею бали **переводять у шкалу 1 – 12**

Оскільки кількість “сирих” балів, якими оцінено завдання за певною групою результатів, збігається з кількістю балів у шкалі 1 – 12, Схема переведення для запропонованої роботи не потрібна.